СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXXI. Число 190. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 16. серпня, 1923.

THREE CENTS VOL. XXXI. No. 190. Jersey City, N. J., Thursday, August 16, 1923.

СТРАШНА КОПАЛЬНЯНА КАТАСТРОФА

КЕМЕРЕР, Вайоминг, 14. серпня. — В углевій копалні „Фронтір Майн І.", що належить до Кемерер Нова Ко., случився на глибині яких 1,700 стіп страшний підземний вибух, який захопив в підземеллю 138 робітників. Мимо напружених зусиль ратункових відділів, що числять понад сто люда, досі вдалося вратувати всього 37 майнерів. Побоюються, що решта згинула від вибуху, або від пожару, що повстав опісля, або удушилася газами, що повстали в копалні від вибуху та пожару.

УРЯД ДУМАЄ ВМІШУВАТИСЯ НА СЛУЧАЙ СТРАЙКУ МАЙНЕРІВ ТВЕРДОГО ВУГЛЯ

ВАШИНГТОН, 14. серпня. — Федеральні урядники не скривають зовсім, що уряд постановив на случай, якби дійшло до страйку майнерів твердого вугля та якби в краю далася відчути недостача сього топлива, поширяти серед населення та фабрикантів, вживаючих тверде вугля, рідкі заступні топлива, як мягке вугля та другі средства отоплювання.

Вуглева Комісія буде переговорювати в Ню Йорку в справі полагодження непорозумінь межи вуглевими підприємцями та робітниками. Наперед буде вона говорити з кождою стороною осібно.

КУЛІДЖ ДУМАЄ ВЕСТИ ДАЛІ ПОЛІТИКУ ГАРДІНГА

ВАШИНГТОН, 14. серпня. — Президент Кулідж відбув перше повне засідання з кабінетом міністрів, а після нього урядники заявили, що президент думає вести далі політику Гардінга так в внутрішній, як і в заграничній політиці.

Се відноситься головно до справи полагодження питання военного відшкодовання, яке має заплатити Німеччина. Президент Кулідж стануть на становищи відомої ноти секретаря стейту Гюза, на основі котрої комісія зі знатоків малаби установити висоту відшкодовання, яке Німеччина може і повинна заплатити.

Щодо других справ, то уряд буде давати якусь поміч фармерам та візьме під увагу зміну імміграційного закона. Він поведе теж далі питанне порозуміння з Мексиком через визнанне теперішнього мексиканського уряду.

СУДОВА ЗАБОРОНА ПРОТИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

ЕЛІЗАБЕТТАУН, Ню Йорк, 14. серпня. — На домагание стейтової влади видав стейтовий суд тимчасову заборону („інджанкшен"), якою не дозволяється відомій потайній організації Ку-Клакс-Кленови виступати яко запомогова арганізація.

Ку-Клакс-Клен хотів фігурувати як запомоговий союз на те, щоби не сповнити стейтового закона, який приказує всім потайним організаціям подавати спис своїх членів до відома державній владі, а вимає зпід сього закона добродійні інституції, такі як запомогові союзи.

НЕСПОДІВАНЕ ІМЕНОВАННЕ СЕКРЕТАРЯ ПРЕЗИДЕНТА

ВАШИНГТОН, 14. серпня. — Президент Кулідж іменував становище свого особистого секретаря, яке приносить 7,500 долярів в рік, бувшого верджінського конгресмена Кемпбела Слемпа.

Іменованне було несподіванкою для столиці, бо президент Кулідж просив був секретаря Гардінга Крістіяна лишитися секретарем у него.

ЗАГАЛЬНЕ ОБНИЖЕННЕ ЦІН ГАЗОЛІНИ

ШІКАГО, 14. серпня. — За найбільшими нафтовими підприємствами, які вчора почали обнижувати ціну газоліни, стали йти вже й менчі підприємства.

Їх поступок є вислідом рішучого кроку савт-дакотського стейтового губернатора, котрий приказав продавати газолину зі стейтових магазинів по ціні кошту.

ДАЛЬША ПОБІДА 8-ГОДИННОГО ДНЯ ПРАЦІ

ЛОРЕН, Огайо, 14. серпня. — Заряд місцевої фабрики підприємства „Нешенел Тюб Ко." оповістив заведение 8-годинного дня праці з днем 16. вересня.

З тим днем 85 процент робітників підприємства будуть перенесені з двох 12-годинних шихт на три 8-годинні.

З НЬОДЖЕРСЬКОГО ТРАМВАЄВОГО СТРАЙКУ

ТРЕНТОН, 14. серпня. — Стейтова комісія публічних підприємств видала приказ до трамваєвих підприємств, котрих робітники страйкують, щоби вони сейчас стали сповняти свої обовязки та перевозити публіку.

ВОЄННИЙ СТАН В ТУЛЗІ

ТУЛЗА, Оклагома, 14. серпня. — Від заряджения военного стану стейтовим губернатором Волтоном на вулицях міста панує повний спокій.

Вся полиція находиться під командою стейтової міліції, котрої три відділи примашерували до міста. Населенню не вільно носити при собі оружжа без спеціяльного дозволу, критикувати військову владу та появлятися на вулиці межи 11. годиною вечером та 6. годиною в рани. Звичайне житте йде зовсім, як звичайно.

Поліція оповіщає, що її ще не вдалося прослідити, хто підрвав та побив Натана Гантамана. (За сей вчинок губернатор оголосив воєнний стан.)

КУ-КЛАКС-КЛЕН ПРОГРАВ ПРОЦЕС

НЬЮ ЙОРК, 14. серпня. — Потайна организация Ку-Клакс-Клен вже був до суду прозьбу о заборонение Міжнародному Місячникови Герста подавати статті про діяльність сеї арганізації, бо листи, там поміщені були скрадені. Суд відкинув прозьбу.

ЖАНДАРМИ ПОЛЬСЬКІ ГУЛЯЮТЬ.

Жандарм. Чернишин в Куликові устроїв собі в куликівськім постерунку місце катування людей. Недавно привів Степан Вихопець з Зіболок до Киликова на продаж дуба. На місті злапали його жандарми Чернишин і Лопата, казали завезти дуба перед постерунок і там скинути. Коли Вихопець запротестував, говорячи, що дуб його, жандарми кинулися на него і зі словами „ти злодію, то крадений дуб" побили його по лиця до крови. Потім скували йому руки і затягнули на гостерунок. Що там діялося, не треба й згадувати. Придущені зойки неслися на вулицю. Жандарми колбами здемили кість у рамена. Кров, що заливала катованого, жандарми обтирали й дальше катували. Скатованого віддали в арешт. Звідтам відставлено його до шпиталю в Жовкві, де лежить до нинішнього дня.

НАГЛІ СУДИ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ ДАЛЬШЕ ФУНКЦІОНУЮТЬ!

В польськім „Дневнику Законів" надруковано розпорядженне ради польських міністрів про продовженне у Східній Галичині наглих судів до кінця 1923 р.

АФЕРА СТРОНЬСЬКОГО.

В окружному військовому суді у Варшаві закінчилася розправа поручн. Радомського, який, як відомо зневажив чинно посла Стронського. В зізнаннях поручн. Радоскі пригадався, що він, як жовнір з бригади Пілсудського не міг стерпіти зневаг, які кидав Стронські на адресу Пілсудського на шпальтах „Ржечпосполитої" і чинно пімстився за кривду свого комманданта бригади і начальника держави. Радомського засуджено на 3 тижні вязниці.

РАБУНКИ ПОЛЬСЬКОЇ АРМІЇ.

Ще від 1919 р. польська армія безправно зареквірувала будинок філії тов. „Просвіта" і „Каси ощадности" в Радехові, а опісля передала будинок поліції, яка до сьогодні не опорожнила тогож будинку. Поліція займає 12 кімнат без яких небудь чинішів чи олпат. У великій театральній салі відбуває розкватироване до нинішнього дня, не зважаючи на просьби і протести до староства, сойму і т. д.

ЛЯЦЬКІ СУДИЛИЩА ПРАЦЮЮТЬ...

Польський суд уже доручив акти обвинуваченя студентови університету Семенови Українському й уславтелеви будинку духовної семинарії Петрови Вишньовському, яких ляцькі суди ще від осени держать у тюрмі під закидом помочи в убийстві С. Твердохліба. Третій обвинувачений студент М. Дзіковський втік з тюрми. Таксамо доручено акт обвинуваченя Антонови Чаплякови, залізничному робітникови, Андрієви Залізнякови, ученикови VI. кляси гімназії і Іванови Дуді, гімназіяльному абітурієнтови всім трьом з Любачева, під замітом, що перші два мали помагати Дзіковському в підпаленні читальні дівчиць в Любачеві, а Дуда з Чапляком мав перетинати телеграфічні дроти між Любачевом і Башнею. Дальше доручено акт обвинуваченя ученикови IV. кляси гімн. Е Козакови під замітом, що він помагав виконати атентат на війта Михайла Бігуна й Мих. Стефанову, котрого вже раз судив нагліи суд у Стрию під замітом убитти війта Гната Антанова в Підгірцях. Укінці акти обвинуваченя одержали Антін Трубський, учитель сп. Нов. Перемишля, котрий мав кинути дві бомби до будинку поліції у Стрию і абсольвент торговельної школи Володимир Шумський, теж посуджений о динамітовий замах на будинок стрийської поліції. Розправа проти згаданих політичних вязнів має відбутися після ферій перед судом присяжних.

СКІЛЬКИ КОШТУЮТЬ ПОЛЬЩУ ПОСЛИ?

„Селянська Правда" (Луцьк) з 8 липня с. р. пише: Каса польського сойму виписала на лиценьпослам і сенаторам 2,950.380.000 поль марок пенсії.

КРАДУТЬ ЯК КРУКИ.

В Польщі справдішний рай для злодіїв. Невідомі злодії вкрали з катедри у Гнезні мощі св. Войтіха, найстарші реліквії католицької Польщі.

КІНО ТЕАТР МІЖ ДИКУНАМИ

На Гебридах між дикунами відбулася перша кінотеатральна вистава. В першій дії виставлено сцену мячевої гри, в другій ріжні краєвиди. Обидві дії дикуни приняли з радістю і вдоволенням. Але, як в третій дії на екрані появилася залізниця, серед публики спочилася паніка і всі дикуни повтікали із салі в ліси.

ДВОБОЇ В СОВІТСЬКІЙ АРМІЇ

Дня 1. липня в Москві відбувся двобій слухачів сов. академії військової Петрова і Дяконова, в присутности кн. гині Мочабеллі, яка була причиною двобою. Двобій скінчився смертельним пораненим Дяконова. Петрова віддано перед военний суд і вручено йому акт обвинуваченя такого змісту. Знаючи, що двобій є пережитком февдального устрою і буржуазним пересудом, якого пролетарська сов. влада не може толерувати, Петров, як слухач військової академії і майбутній офіцер селянсько-робітничої армії, взяв участь у двобою та вбив свого товариша, чим провинився супроти карного закона і т. д.".

Обвинуваченого засуджено на 3 роки вязниці, а з огляду на його военні заслуги для сов. републик підчас революції, кару зменшено до половини. Княгиню Мочабелліі звільнено від вини і кари.

„СКІЛЬКІСТЬ УРЯДНИКІВ У ПОЛЬЩІ.

„Час" поміщує статистику державних урядників у Польщі згідно з якою в 1922 р. було в Польщі 171,630 урядників, отже 6 і пів урядника на 1000 мешканців. У Франції працює цеї рок 460,663 урядників, що виносить 11.69 урядників на 1000 мешканців.

МИХАЙЛО ЯНКІВ,

Бувший редактор усопшого хрунівського „Рідного Краю" перейшов уже цілковито в польський національний табор. На сторінках „Курєра Львовського" продукується він уже як польський письменник і то як письменник найгіршого сорта. Темою його „нової творчости" — співанки польської салдачини, квартированої у Східній Галичині, які нібито мали поширитися сіред українського народу.

НЕБУВАЛЕ САМОВБИЙСТВО

Мешканець Вілербаху під Парижем Оскар Ріхтерсон, котрий недавно був оперований і вийшов з операції з невилічимою недугою нервів, постановив доконати самовбийство. Він купив собі патрон зі сильним ладунком вибухової матерії, вправив жінку і діти на прохід, а сам положився на ліжко заложив патрон в рот та, підпалявши льонт, став ждати вибуху.

Коли сусіди на голос вибуху вломилися до дому, найшли небожчика з головою, розірваною на куски.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА „СВОБОДА"

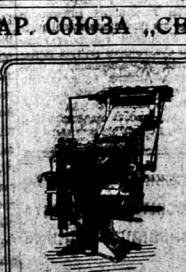

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДРУКОВАННЄ ЛІКЕТІВ, РОЗКИДОК, АФІШІВ, ЧЛЕНСЬКИХ КНИЖОНОК, СТАТУТІВ, КНИЖОК, КОВЕРТ І ЛИСТОВИХ ПАПЕРІВ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ, ЧАСОПИСІВ І ВСІХ ІНШИХ РІЧИН, ЩО ВХОДЯТЬ В СКЛАД ДРУКАРСЬКИХ РОБІТ.

РОБОТИ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

ПРОСИТЬСЯ ВСІ ВІДНОСИТИ У Н. СОЮЗА УДАВАТИСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ЗАМОВЛЕННЯМИ ДО СВОЄЇ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ НА АДРЕСУ:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПІДДЕРЖУЄ ПОЛІТИКУ ДАЛЬШОГО ОПОРУ ФРАНЦІЇ

БЕРЛІН, 14. серпня. — Новий німецький канцлер (премієр) Штреземан виступив перед німецьким парляментом з програмовою промовою про свою політику, а парлямент ухвалив йому вотум довіря.

В своїй промові заявив канцлер, що він не думає змінити політики свого попередника, та що вся його програма збирається до того, що Німеччина буде стоятн найкраще в заграничній політиці тоді, коли вона буде обєднана в нутрі. Його ціллю буде здушити заворушення та привернути нормальне економічне життя.

ЧИСЛО ЖЕРТВ В НІМЕЦЬКИХ ЗАВОРУШЕННЯХ РОСТЕ ДАЛІ

БЕРЛІН, 14. серпня. — Комуністичні заворушення по ріжних містах Німеччини тревають далі. Число їх жертв росте та вже сягає попад сотку.

Нині були поважні заворушення в Гамбургу та в Е-Ля-Шапель. Всі вони, однак, не осягнули ніякої цілі.

ЩЕ ПОДВИГИ БЕРГДОЛА

ГАЙДЕЛЬБЕРГ, 14. серпня. — Американський дезертир Гровер Кліфленд Бергдол, на котрого недавно зроблено невдачний напад з ціллю увезення його за границю Німеччини, відомствіся нині на одним зі своїх напасників, пірвавши та увізши зі собою кудис Карла Шпербера.

Бергдол пірвав Шпербера зі шпиталя, де він вилічувався з рани, яку дістав від Бергдола підчас нападу на нього.

КЕМАЛЬ ОСТЕРІГАЄ ТУРЕЧЧИНУ ПЕРЕД ВІЙНОЮ

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 14. серпня. — Дякуючи за вибір себе президентом Національної Ради Туреччини, Мустафа Кемаль Паша остеріґав Раду, що мир, який Туреччина добула собі з оружем в руці, це не певний та що вона повинна бути готовою боронити себе кождої хвилі.

ЕСПАНІЯ ПІД ТЯГАРЕМ МІЛІТАРИЗМУ

МАДРИД, 14. серпня. — Еспанські газети посвячують богато місця тяжкому фінансовому положенню краю. Загальну увагу звертає факт, що Еспанія, за загал бідний край, платить розмірно на військові видатки більше, як другі краї в світі. По обчисленню одної часописи, Еспанія видає на ці цілі 31 процент всего державного приходу, тоді як Франція видає 15 процент, Белгія 9, Італія 16, Англія 16, Злучені Держави 24, Швеція 20, Аргентина 16, а Чіле 12 процент.

Обєднанне робітничих конїй повідомило уряд, що якби він важився почати в Мароко яку нову кампанію, то робітники зарядять загальний страйк.

МОРЕ ПИЩИТЬ ПОБЕРЕЖЕ В КОРЕЇ

ЙОКОГАМА, 14. серпня. — Як доносять з Кореї, сильний приплив моря, скріплений бурею, залив при гирлі ріки Калу 25,000 домів. Число жертв в людях дуже велике.

АНГЛІЙСЬКІ КУПЦІ ЗА АНГЛІЙСЬКИМ УРЯДОМ

ЛОНДОН, 14. серпня. — Англійські купці заявляються за послідними нотами англійського уряду яко за реальним кроком до успокоения Европи та привернення нормальних торговельних відносин межи европейськими краями.

ОБНИЖЕННЄ ФРАНЦУЗЬКОГО ФРАНКА

ПАРИЖ, 14. серпня. — Обнижуванне курсу французького гроший поступає далі. Мимо сього французькі купці проявляють вдоволенне зі сього факту, бо думають, що се причиниться до піднесення заграничної торговлі Франції, так як зараз певно наплине сюди богато заграничних купців, звабленних низькими цінами.

ФРАНЦІЯ СПУСКАЄ НА ВОДУ НОВИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ

ПАРИЖ, 14. серпня. — В місті Брест спущено на воду новий французький военний корабель. Називається він „Дітей Труен" та має 8,000 тон місткости.

Корабель пристосовується до постанов межинародного договору, заключеного свого часу на вашинґтонській конференції для обмеженя морських зоружень.

ЗАРАДА НА МУХУ ТСЕ-ТСЕ

ПАРИЖ, 14. серпня. — Французький кольоніяльний уряд починає вести в Франції агітацію за експлянтацію в французькі кольонії в Африці, успокоюючи при тім населенне, що вже придумано зараду на вкушенне мухи тсе-тсе, яке виликує смертельну сплячу недугу.

Сим ліком має бути олій з одної тропікальної рослини, котрого сильного запаху муха тсе-тсе не може знести.

ЖІНКА ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ 23 ЛЮДИ

ЛЮРД, Франція, 14. серпня. — Як показується, причиною страшного нещасного випадку в Піренейських Горах, де з гірської дороги злетів в пропасть великий моторовий віз, убиваючи всіх 22 пасажирів та шофера, був одна жінка, яка саме на скруті дороги вийшла з корчів проти воза. Шофер, видячи, не хотячи розбити жінки, скрутив нагло автомобіль, але вже не всміг скрутити в друге та завізв його почерез поруче в глибочезну пропасть.

Жінка, побачивши, що сталося, побігла мерщій в село та заалярмувала населенне на ратунок, і сейчас зїхала. Коли ратункові відділи підійшов до нещасних жертв випадку, всі вони вже були межні. Кождо тіло було так покалічене, що нікого не можна було з лиця розпізнати. Вони впали з висоти 250 стіп.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 53 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 21, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Payable entire time year. / Передплата число тре пять.
Один рік ... $ 7.00 / На цілий року ... $ 7.00
Six months ... $ 3.75 / На три місяці ... $ 3.75
Three months ... $ 2.00 / На три місяці ... $ 2.00
Foreign and Canada (except Jersey City Suburbs) / В Америці Сполучених державах.
One year ... $10.00 / На цілий року ... $10.00
Six months ... $ 5.00 / На пів року ... $ 5.00
Three months ... $ 2.75 / На три місяці ... $ 2.75
Subscription price 10 cents. / Ціна числа 10 центів.
Телефон „Свобода" 168 Montgomery, Jersey City, N. J. Телефон: Liberty 1893 Montgomery.
За огголошення рахунки по відношенню.
З Канади належить висилати гроші лише як т. зв. Foreign Money Order.
Адресс: "SVOBODA", 53 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДНА МОСКОВСЬКА АРМІЯ.

Як доносять з Риги, московські большевики збираються оргаізувати ще одну армію. Після сього донесення малаби вона виносити кілька мільонів мужви, а складатися малаб вона з простих громадян, що в молодім віці малибн відслужити новим царям чотири найкращі роки молодого віку.

Коли сей проект увійде в життє, то Росія буде мати дві армії. Одну червону, зложену з людий, які за охлапи, за зупу продаються служити за опричників комісарам, а громадянську, набрану з рекрута на царський спосіб.

Ціль удержування двох армій очівидна. Червона армія малаби стерегти комісарів перед власними народними масами, тимисамими, що після большевицьких агентів так дуже люблять большевицький комісаріят. Друга, громадянська армія малаби боронити Росії перед зовнішним ворогом. В сей спосіб червона армія будаб вільна навіть на случай війни та могласи обороняти комісарів, аби народ не скористав з війни та не розпіс їх на шкаматте.

Чотири мільони люда, річ певна, число сильно переборщене. Така армія для Росії неможлива хочби тому, що теперішна Росія не може удержати четвертини такої армії своїми силами, а большевицькі помічники в других частях світа більше гроший самі потребують, як можуть їх большевикам позичити.

Все таки значіни большевицьку безоглядність у відношенню до населення, можна допустити, що вони будуть дерти населенне з послідної сорочки, щоби удержати свої армії. Не удержуть чотирох мільонів, будуть дерти народ на два мільони. Будуть дерти й Москалів, але передовсім „инородців", отже Білоросів, Грузинів, Татарів, Вірменів, передусім зненавиджених Українців.

В результаті буде таке, що Росія розмірно до свого теперішнього маєтку буде видавати на військо, себто на війну в мирні часи багато більше, як видавала царська Росія розмірно до свого маєтку. Навіть під сим зглядом большевицька Росія не уступить великим майстрам своєї політики, московським царям.

НАЙНОВІЙША ПОЛЬСЬКА ВИПРАВА.

Доносять з Варшави, що польський міністер Кухарський вибирається інкогніто (тихцем) в Америку, щоби позичити тут гроший. Кажуть, польський президент обіцяв Кухарському, що як йому відастся роздобути гроша в Америці, то він його зробить міністром фінансів (він тепер є міністром торговлі).

Якби суму 13 мільонів долярів, яку хоче позичити в Америці міністер Кухарський, перемінити на польські марки, то певно польський міністер мусівби кликати якого французького знатока рахунків, аби йому число прочитав. Та на американські грошi се не така велика сума, і на Вол стріті може таки найтися такий дурак, який навіть Полякови, а то й польському міністрови дасть таку суму.

Що пан Кухарський зробить зі сею сумкою, вгадати не трудно. Що останеся з комісових та хабарів та з підкупства газет, піде на польську відбудову краю, себто на удержанне польської армії, пише до сего питання англійський знаток військових справ, Сер Норс:

„Територія нової Польщі була передвійною почасти німецька, почасти австрійська, а по части російська. Ся територія давала тоді до сих трох стоячих армій разом 190.000 мужа. Нині Польща має постійну армію з 275,000 люда."

Річ ясна, що така непомірно велика армія мусить спадати непомірним тягаром на плечі населення Польщі. Терпіть від сього мілітаризму навіть Поляки, але терпіять ще більше ті народи, яких Поляки силомість загорнули до своєї держави: Українці, Білорусини, Литовці, Німці.

Чого не здерли польські комісарі з населення, доплачувала досі Франція. Тепер Франція сама підірвала свої фінанси руською авантурою, її гріш почав теж падати і вона що далі, то менче чується в силі платити удержуванне для свого жандарма над Вислою, тим більше що той жандармина частенько затягає довги на авантури власні, не менче кошторвні від французьких. Ось чому пан міністер їде до Америки. Досі польські міністри їздили у Францію, де сидів їх пан. Коли тепер вони їдуть в Америку, то знак, що французькі пани банкротують, коли вже не можуть удержувати своїх найвірнійших локаїв і пускають їх самих у світ шукати собі доді.я доляра.

Значить, е й а тій поязі польської міністерської звізди на американськім горизонті деякі певні знаки, які може прочитати той, хто на них розуміється.

ВОСЬМИ-ГОДИННИЙ ДЕНЬ ПРАЦІ В СТАЛЕВІМ ПРОМИСЛІ

В кількох місяцях після того як різні організації, звязані та удержувані сталевими баронами, проголосили світови, що 8-годинний день праці в сьому промислі неможливий, ті самі сталеві барони проголошують заведенне 8-годинного дня праці.

Причина такої наглої зміни ясна: їх примусила до сього публична опінія, та сама, яку вони думали обробляти своїми заявами, так широко розголошуваними при помочи зависимих від них газет. Знак, що публична опінія була тут поінформована також про другу сторону, і то поінформована так добре, що сталеві підприемці стратили всяку відвагу далі пластя проти струї публичної опінії.

На жаль, сю опінію не виробляли тут робітничі організації. Головна заслуга за се належиться тут не робітничим юніям, а організації американських церков, які своїм голосом осудили занадто довгий робочий день в сталевім промисді.

З ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ.

Ужгород, в липні 1923.

Конець руської опозиції.

Як я вже доносив, вніс був колишній харченвий диктатор Підкарпатської Русі др. Франкенбергер проект утворення т. зв. „Краєвої господарської ради", що мала бути фаховою господарською організацією й зосередити всю державну й приватну господарську працю. Але що чеські соц. демократи й клерикали проглянули думку чеських аграріїв, котрі хотіли забезпечити собі провідний голос в раді, то проект на міністерській раді не знайшов одобрення.

Нагло потім назначило Франкенбергера міністерство хліборобства шефом референту (своєї експозитури тут). Назначення це наробило богато шуму. Дехто з політиків пророкував навіть, що він приїхав підготовляти собі місце шефа управи Підкарпатської Руси. Франкенбергер сверкнувся до т. зв. „руської опозиції" і зачав їй сам організувати. Опозиція тобто партії: 1) „Земледільський союз" (Камінський3, 2) „русская трудовая партія" (Гатко), 3) русская народная партія" з Пряшівщини, Бескид, 4) „селянська республиканська" (Петригала) — й 5) автономна земледільська" (Мочкош) постановили за його намовою злучитися в одну й виступити з опозиції ти заняти місце дотепершіх народовецьких правительственних партій. Підготовчі сходини назначили на голову нової партії д-ра Петригалу, постановили органом партії зробити „Карпаторусский Вєстник", а „Село" й „Русскую Землю" застановити.

Не потревало довго, як вийшла правдива причина пильного організування опозиції. Франкенберґер предложив проект експлоатації лісів Підкарпатської Руси. Експлоатація мала би бути віддана на 30 літ — якійсь американській консорції, в якій приязно було видно й мадярський капітал. Народницька преса вдарила на тривогу проти замаху на народне добро. Не майно. без волі властивого господаря та вказувала на небезпеку з обгоління краю з лісів — як се сталося в Далмації. Опозиційна преса мовчить.

Чи цей проект дістане апробату правительства, годі сказати.

Вже з приготувань видко було, що в опозиції провідну ролю грає селянська республиканська партія, за якою стоїть чеська аграрна республиканська партія. За її стараннями відбувся дня 22. липня в Ужгороді зізд згаданих вище 5 опозиційних партій. Найбільше явилося членів селянської республиканської партії, бо вона має найбільше прихильників довкола Мукачева й — як подає „Руська Нива", своїм членам платила за участь в зізді. Зізд відбувся під знаком великої лояльности, промінець душа дотепершньої опозиції. др Камінський заговорив нагло, в він прийшов до переконання, що дальша опозиція до нічого не доведе й тому поручає злуку присутних партій на основі програми чеської аграрної партії, пристосованої до потреб Підкарпатської Руси. Всі заступники партій з тим погодилися. Лиш Гагатко видячи наглий зворот заявився і благав, щоби зізд не стоявся за зміною програми, але за зміною режиму, бо в противнім випадку він із злукою не хоче мати нічого спільного. Але його мало слухали. Ціла увага зосередилася коло вибору голови. Через це, що таки між найчисленнійше заступленими членами селянської республиканської партії прийшло до битви за голословство між Щирецьким і Балогом і крики тревали цілу годину. Потім постановлено відложити вибір голови, а вибрано лиш 5 заступників, а платним секретарем д-ра Камінського. Нова партія прибрала назву „Карпаторусская земледільская республиканьская партія". Вкінці під натиском бажання чеського премієра Швегли вибрано головою нової партії Юрка Білого, селянина, майже неграмотного дядька, але доброго присдужника чеської аграрної партії. Поставлено дотепершні партії як найскорше зліквідувати, а в серпні скликати зізд.

Гагатко просто зі зізду поїхав до Берегова й поступив до партії чеських соціялістів. Стратив в Мукачеві партію й поступив для ратування себе рядовиком в чеські соціялісти.

Не треба пояснювати, що такий кід подій означає ліквідацію т. зв. „руської" опозиції. Успіх цей треба завдячувати премієрови Швеглі. З 5 партій зробив одно послушну чеській аграрній партії. Коли вона навіть знов перекинеться до опозиції, то буде одна, а не 5. Камінський став платним секретарем, а тим самим тратить підпору Мадярів і мадяронів. Гагатко ізольований.

Народницькі партії, що при гляділися цьому процесові з резервою, а навіть із деяким страхом, увидівши цей малий дощ із великої хмари, не могли здержатися від насмішливих примішок на адресу опозиції.

І так „Руська Нива" пише:

„Отже із своїх давних жадань опустили все. Найбольшіше говорив хто? Камінський. Говорив навіть про приятельські зносини з народом чеським. Наконець чеський посол Машата повитав нову партію „як частину чеської республиканської партії". Зазначити треба, що нова партія ухвалила також виступити в своєї назви слово давстономна".

Ще краще пише „Свобода":

„Що до партійної програми були в великій біді. Тяжко було найти такі точки, щоби обидві сторони могли приняти. Так і вийшло щось таке, ні сюда ні туда.

Нова партія не жадає ні губернатора ні границь, витає чеських урядників на Підк. Русі, з Словаками хоче жити „мирно", признає, що в язикових ділах фільольоги мають рішати і лиш це жадає, щоби в гімназіях діти навчилися і по чеськи і по московськи.

Словом недавно ще голосні крикуни, що аж до Союза народів ходили скаржитися проти Чехів, тепер показалися дуже благими і скромними, навіть Камінський деклямував, що „за республіку жие й умре!" І нова партія не була йому невдячна: бувшого вождя вибрала за секретаря з платнею".

Перед громадськими виборами

В січні 1922 р. заповів тодішній премієр і міністер заграничних справ д-р Бенеш в часі свого побуту в Ужгороді, що для спроби розпише правительство вибори до громадських рад. Довго приготовлювано виборчі списки, тепер їх виставлено для контролі й загалом ідуть приготування до виборів. День ще не назначено. Правительство вислало спеціяльну комісію, зложену зі знатоків виборів, які будуть приділені для контролі по повітах на час виборів.

Поїздка хору.

На місяці липень і серпень запросило товариство „Просвіта" з Праги відомий мужеський „український академічний хор" який із співаками театру „Просвіти" обїздить Підк. Русь із концертами. Хор зустрічають всюди тепло.

Наукові прогульки.

На Підк. Русь приїхав із студентами відомий наш географ і геольог проф. Др. Степан Рудницький і проф. Львівської, б. член директорії У. Н. Р., геольо, щоби оглянути Карпати.

Курси для лекторів.

про які я недавно писав, скінчилися. З Українців викладали проф. Д-р Перфецький (історія П. Руси) й проф. Матюшенко (гігієна).

„Русская Земля" збанкротувала

Орган галицьких москвофілів, що то не лишав сухої нитки на Українців і з люттю притомою сухітників на них нападав, лопнув. Оголосили банкротство. Актива виносять на 160.000 кч, менше як пасиви. Мабуть „Русская Земля" коли не дістане якоїсь надзвичайної підмоги, перестане виходити!

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А-ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.
"SVOBODA", 53 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

З БУКОВИНИ

Їзда румунського короля до Польщі. — Невдалий атентат. — Велике ошуканство з лікарськими дипльомами.

(Від нашого кореспондента).

На днях їздив румунський король Фердинанд до Варшави. Ціль його їзди всілько тут комбінують. Кажуть навіть злі язики, що Поляки носяться з гадкою посадити його на польському троні, щоб тимсамим піднести вартість польської валюти.

На границі галицький витав короля сам начальник польської держави, а ціла залізнична лінія, почавши від Снятина, обставлена була густо польськими жандармами, бо Поляки побоювалися евентуальної спроби атентату.

Ну та все-ж таки на стації в Галичині двох замаскованих муцин, якимсь тайним способом непомітно влізло до королівського вагону із приміром виконання атентату. Тайна поліція польська цей плян якось перенюхала та ударемнила, а загаданим індівідуам вдалося втечи безслідно. Кажуть, що були то перебрані жінки.

Король вертаючи відтак назад до Румунії, переїхав якось щасливо польську територію. Аж на першій стації Буковини в Непоківцях — знова якихось двох муцин вдерлося до королівського спального вагону із наміром виконання стентату. Їх в час спостережено та арештовано. Один з них називався Аркадій Якович, знаний терорист, другий Іван Шиндрин. Обоа вони є студентами й походять з Кишенєва (Бесарабія).

Велику сензацію викликало в Чернівцях арештоване тутешнього купця Абрагама Бергера. Цей жидок родом з Бесарабії, на спілку з другими жидками, спровадчував з Київського університету підписані лікарські дипльоми. Ці дипльоми продавав відтак Бергер в Буковині та Румунії — за добрі гроші, виставляючи їх на імя купуючого. В той спосіб „промовані" лікарі, відбували практику в Буковині та Румунії, а найбільше таких „докторів" подавалося на службу до румунської армії, та богато з тих ділняло навіть ранги штабових лікарів.*)

Обчисляють, що таких „докторів" служить в румунській армії досить поважне число. Власти впали на слід цілком припадково. Именно один жидок, кравець по фаху, купив собі такий дипльом доктора, та подався сейчас на службу до румунської армії, що й сталося. Йому пощастилося, та згодом став полковим лікарем. Та одно зле зробив, що не зміркував часі забажав відвідати своїх кревняків в Бесарабії. Приїхавши в Бесарабію, стрінувся він там із своїми давними товаришами по фаху, кравцями. Ті очевидно зачудувалися дуже, що їх колишній товариш за короткий час став нето офіцером а в додатку ще й доктором. Ну, язик костий не має, з уст до уст подавано собі не надзвичайне явище, та діялася та історія аж до уший колишніх властий. Очевидно, шла тайна вість, що свідки дбоє. Тепер румунські власти у нелишому кількості, до треба буде поважне число „докторів" звільнити з війска а не має у них потрібних заступників.

*) Тут замітити треба, що в Румунії нема чергового авансу, тільки так званий кутлений аванс. Приміром, хто з офіцерів хоче авансувати скорше чим приписана до цего норма службова, платить референтови в міністерстві війни більшіше, та дістає таки на місци авансову грамоту. Є навіть випадки, що купували по дві грамоті, значить приміром капітан купив за бараніше грамоту на майора та підполковника. Тут одяк мав одно застереження, що рангу на першу грамоту приймав на ковніри такі зараз, а другу десь доперва в місяць-два пізніше.

ТИМ ДО СЬОГО НЕДАЛЕКО

Як доносять з Парижа, один Поляк проявив цікавий рід божевілля від спеки. Стоячи над рікою Соною, він нагло збожеволів, кинувся на хлопчину, що стояв коло нього, та став його топити в ріці. Стоячий над берегом полісмен побачив, як мущина та хлопчина пірнували в воду, і він кинувся плисти на здогін. Та Поляк не давав за виграну, а коли полісмен підплив до нього, він довго боркався з поліцайом, поки сему вдалося силою витягнути хлопця й Поляка божевільного на беріг.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ НА ІМІГРАЦІЇ.

I.

Лист студента українського університету зі Львова до свого „Опікуна" Хв. Брацтва св. Арх. Михаїла, в Стемфорд, Конн.

Хвальне Брацтво!

З шляхотних жертв, які присилають американські Українці яко допомогу студентам укр. університету у Львові, між иншими припало і мені це щастя одержати сьогодня Вам дар. Я в почуттю глубоко-щирої вдячности пишу отсих кілька слів, щоб подав в цей спосіб Вам подякувати.

Ми, Українці Західних Земель У. Н. Р. боремося зараз за найвищий Ідеал — за свою Святиню Науки, щоб в ній по своїму учитися, по своїому до Бога молитися й наших наслідників по своїому, рідному навчати.

Наші предки не вспіли цього ідеалу осягнути, та ми вийшовши загартовані з війни так з австрійської як й української беремося до боротьби духової. І хоча ця боротьба о много труднійша, як та з оружжам, зате в ній вигляди для нас кращі, бо маючі свій власний університет, звідки виходити-муть дійсні народні робітники, а не раби, ми зможемо повести великі маси українського народа до боротьби проти темноти до світла правди.

Зрозуміли ви наше завдання, нашу ціль, наші стремління і знаючи в якій матеріяльній нуждi ми находимось, піддержуєте нас своїми лептами. Спасибіг Вам, хай росте у Вас свідомість і охота помагати нам в боротьбі матеріяльно, а ми наїбуде в рідній школі знанне поширимо поміж народом та в свій час повеземо його куди належить аж до здійснення клича:

„В своїй хаті, своя правда і сила і воля".

З правдивою подякою і глубокою пошаною остаю

Г. Др., студент філь. укр. унів.

II.

Данціг, 14. липня, 1923.

Високоповажаний „Комітет Пятьох" в Брукдині, Н. И.
(на руки о. Лотовича).

Цим маю за шану скласти Вам сердечну подяку за послідній дарунок. Ваші дарунки є для мене єдиними коштами, які дають мені змогу продовжувати мої студії. Я не маю слів виразити мою Вам вдячність, бо колиб не Ваша поміч то я мусів би вже сєгодні покинути вчитись і іти на заробітки.

Я вже колись раніш згадував, що я із Умані, цеї Умані в які колись український нарід боровся проти насильства своїх сатрапів і дав таких героїв як Гонта та Залізняк. В послідні часи — часи большевицької навали свободолюбний нарід в цій околиці богато разів вставав на ноги і з вилами в руках виганяв своїх ворогів. Я чекаю того часу, коли знова незабаром встане стіною Вкрайський люд та розірве навсе кайдани неволі.

В нас в Данцігу недавно, кілька днів назад, відбувся зізд Українських Студентів. Тут були представники з Німеччини, з Австрії, з Чехії і зі Львова. Представником від данцігської Студентської Групи був я. (М. Підгаець). Богато цікавих малюнків можна було заслухати з життя нашого студентства як закордонних і в краю. І якось дивовижно велитенською силою зростає міць нашого студентства. Обрано управу Централі Українського Студентства і сподіємось що українське студентство збижеться більше по рідних місцях при помочі Централі. Богато було важних питань на зізді, котрі було в той чи другий спосіб вирішені. Чулась на зізді одностайність, жвава робота над нашим студентством до його конечної ціли.

Зараз маю дуже богато роботи. Буду тримати через два і пів місяці іспит і тому тепер змушений буду сидіти над переглядженем матеріялу до іспиту. Через тиждень в нас кінчиться зовсім вже занятість і ми будемо мати до осени перерву. Деякі з наших товаришів студентів відїзджають до дому, а деякі залишаються тут в Данцігу на літо, з причини — що не мають паспортів, другим загрожує тюрма і де які приємности цієї польської конституції.

Зістаюсь з великою вдячністю і щирим приятлюм — П. П.

Всякі жертви на підмогу українському студентству і на український студентський дім у Львові просимо слати на адресу Т-ва Української Молодіжи в Ню Йорку.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ ВИЗВОЛЕННЯ В ФІЛЯДЕЛФІ

Велике народне свято святкувати-ме філядельфійська громада дня 3-го вересня, 1923.

В день праці зійдеться все національно свідоме патріотичне громадянство, щоб показати чужинцям нашу справжню силу в Філядельфії.

Громадяни і Громадянки!

Хай день цей буде днем мобілізації всіх наших сил а чужинцям покаже, що ми сильні не тільки числом але і духом.

На свято будуть промовляти американські визначні політики і люди прибувші щойно з краю.

Готовтесь і всі великою лавою візьміть участь.

Памятайте на день 3-го ВЕРЕСНЯ!

Обеднанне Українських Організацій в Америці.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ ПОЗІР!
ЛІГА АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН В НЮ ЙОРКУ
— скликує —
ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ
НА НЕДІЛЮ, ДНЯ 19. СЕРПНЯ (AUGUST)
ДО УКР. НАР. ДОМУ, 217 E. 6th St., NEW YORK CITY
Початок о годині 2.45 пополудні.
На вічу буде промовляти щойно прибувший з краю гр. Вол. Целевич, котрий сам брав участь в визвольній боротьбі і був наочним свідком ляцьких звірств. Він представить Вам чортівський плян ляхів винищення Українців і вкаже способи при помочи яких український нарід зможе визволитися з ляцької неволі. 90-92

Каим Поліщук.

„ТРІВОГА"

(3 днів Галицького терпіння).

III.

Мело снігами, як сріблим пилом. Пішла зима і були ій не раді. Боялися, що важче стане рухатися йому, бо чули десь, що його військо тільки духом дуже, а саме — боєв і годе. Чула душа душу, що недарма ...трівожний час такий"...

Витримає старий Роман Трач. Не такі-то були його груди, щоб так зразу вмерти. До того, загибіль насильників, шотак нагло сталася "годі, здавлювала його до глибини душі і до надзвичайного найруження його істоти. Ще відкаркуючися кровю, він уже вставав на ноги і кожного вечора довго простоював на дворі, чуйно слухаючи, як крізь голосний гомін сніговий, прорівався райтові вибухи гармат і як у білій млі далеких небосилів повільно моргали воєнітельські більма тривоги...

Турбувало його те, що коли стали цукати його сина, він перестав приходити до нього. І до глухого отупіння думав собі:

Невже він?... Невже він?...

На селі далі, тим чатіще згадували Петра. Були навіть такі, що бачили його в тій "ваті, як він десь там „залізницю заступав"...

Ці чутки тривожили його до того, що він і спати перестав. Не те, щоб вірив тому всьому, а так щось нудило коло серця, наче якийсь робак, точив. Бувало в такі години приходив до нього його син із безвісти невідомої, а це — нічогісенько.

На святого Миколая стояли суворі морози: малювали фантастичними узорами вікна в хатах і, разом з тим, ищили всяку безпритульну птицю. Ніхто й носа не показував з хати, не то щоб ще наважився за село вийти. Сиділи кожний коло совеї теплої печі і казки складали про лихоліття люте. І в той час, як грім з ясного неба, впала нагла звістка:

„Петра Трача зловили"...

Казали, що „пан єгомосць так з газети вичитали"...

Вже пізним вечером дочувся про це старий Роман. Почув і скамянів наче:

— Неже він?!... Неже?!...

Він кажуть... син ваш... відповідала йому.

Сидів старий зуби, щоб не задирати, а сам і каже:

— А як-же з трівогою тепер?

— Хто знае?... — зітхнули.

Одягся, як до церкви святої і пішов до єгомосця. Той, побачивши його, чогось злід і відвернувся.

— То ви про мого сина чули? — спитався сурово.

— Не чув, а читав... — спокійно відповів єгомосць.

— І то правда? — приступив старий ближче.

Єгомосць відступив крок назад і лагідно промовив:

— Може-то тільки казка одна.

— Казка?!...

— Цілком можливе... Газети часто брешуть...

Дякую сердечно! — гаряче промовив старий і, повернувшись, швидко вийшов з хати.

Опинившись на дворі, він довго стояв серед вулиці, наче безпритульний і, байдуже, водив очима по снігових заметах, які мілионами самощитів грали й переливалися в сяйві ясно визорянного зимового неба. — На обрісі ні одного знаку трівоги, а навколо німа тиша...

Щось таке сталося... Мусіло статися... — шептав безтямно, непритомний майже.

І коли нарешті допленталася якось до дому, то впав перед образами й заливався сльозами. Стара схвильовано встала й засвітила якусь свічку, а сама до самого ранку, вовчки, в осяйне лице святого Миколая дивилась...

IV.

Вранці, щойно сонце зійшло, до воріт якісь мальовані сани приїхали, а в них незнайомий пан сидів.

— Чи тут живе Роман Трач? — спитався той пан старої, яка в той час ішла доглянути за худібчиною.

— Тут! — сказала стара, а сама ледве з ніг невпала від хвилюючого передчуття чогось недоброго.

Пан швидко виліз із саней і подався до хати. Стара й собі, слідом за ним — що то скаже він?...

— Славу Ісу! — промовив пан, переступаючи через поріг.

На віки!... — відповідає старий Трач, а сам біліщий снігу став.

— А я до вас, газдо, дуже пильну справу маю... — заговорив пан.

— Кажіть... — ледве озвався Роман.

— Ви маєте сина Петра, стрільця січовіка?...

Мав, але вдається, вже не маю...

— То він був десь на Україні?...

— Він...

Пан на хвилинку чогось замислився, а потім тихо промовив:

— Він є тут і його судити будуть...

— Що?!... Що?!... — скрикнув не своїм голосом. — Де він і що за суд такий?!...

Пан як гірчиці набрав у рот. скривився, наче від болю.

— Я вам усе розповім, а тільки ви не хвилюйтеся дуже! ... — сказав.

Сказав і глянув на старого, а той, як струна, витягнувся до нього і тільки одні руки трохи здрігалися.

— Ну, так, от, як була ота тривога... — почав пан.

— Тривога... Тривога... — повторив старий несвідомо.

Пан ще раз глянув і говорив далі.

— Так, ото, із за Збруча ваш сини прийшов...

— Мій син прийшов?! — схопився старий.

— Прошу слухати! — сказав на те пан. — Прийшов і привів із собою иних... Серед білого дня нікому, ніде й на очі не показувався, а в ночі тріброу сіяв... Доки не було снігів, доти по лісах ховався, а як випала зима, тоді мусів на селах притулку шукати... І, от, в одному селі хтось такий зрадив його і навів на нього чужинцьке військо... Будучи оточений, змагався, але військо всіх товаришів побило, а його самого живцем забрали, вивізши до міста, наглий суд призначили...

— Наглий суд, кажете?... Як риба на прудусі, важко вітхнув старий!

— Так! — промовив незнайомий пан. — Завтра рано його мають судити... Я оборонець його і він просив мене переказати вам, щоб ви приїхали...

— А... а... а... — видавив старий із себе безмірно болючий звук і його, поломані жовніськими чобітьми груди, не витримали. Дзюркочучим струмком минула кров із горла і вмить одну залила сиву бороду, білого кожуха й понову шкіряну торбу, яку той підчас розмови, поклав на лаві.

Пан підхопив його й попро-

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ

МАВРА ЮКАЯ.

(Переклад з мадярського)

ПЕРШИЙ ТОМ.

ДРУГИЙ ТОМ.

(36)

Це був цілком своєрідний сезон! Кождий Угор постановив собі відразу від тепер бути Угорцем.

Це мусіло здаватися справді дивоглядним кождому чужинцю, який не знав блище відносин Угорщини.

Часописі пишуть діферамби про угорський стрій, який раптом зробився модним у всіх класах населення, про Атілю, Дольманіса, про ґоляси з спряжками, про угорські очіпки, прикрашені золотим плетивом і про ідеальну „партю" — діядечну наших дів!

„В цім строю кожда жінка сто разів краща!" кричали тоді захоплено всюди. — Але пет parlons plus! Це минуло!

На вулицях бризкотіли остроги з великими, більшими і найбільшими колішатками; вітрини ювелерів були повні ланцюхів гудзиків і спряжок, орлині і чаплині пір'я кивали на кождім капелюсі, і не було жадного такого своєрідного сільського одягу, який не носив би наслідуючи в Пешті на балях, сходинах, в шляхетних колах; предки мусіли дати свої імена для історських убрань, а таким чином повстали „Аттіли" і „Будн"; давно вмерлі поети як Чоконай і Кацінчі, мусіли уміковічнити їх імена гіероґліфами шнурових нашивок. І ці гіероґліфи мали значіння!

Закручені фігури шнурових нашивок на убраних були очевидним протестом, нашитим, коли не написаним чи надрукованим.

В найбільш шляхетних колах було наказано приймати відвідувачів лише тоді, коли вони являються в національнім убранню; і коли хтось зважувався зявитися на якімсь соаре в чорнім фраку, він ризикував, що перший ліпший скаже йому: „Прошу вас, дорогий іване, принесіть мені шклянку води!"

Народний стрій проявив необхідно до того, що ріжні кляси еднялися між собою. Граф носив також убрання, як і його кучер. Багато понувало, що був добре одним з другими знайомитися.

На зустріч цьому шляхетному бажанню ішли аристократичні соаре між якими Soires amalgamantes графині Тойделінди творили приснопамятну рису цеї доби. Тут сходилися разом магнати і поети, академики і прелати, музики, маляри, різбярі, актори, критики і поценати, професори, лікарі, публіцисти, спортсмени і політики всіх фарб.

Це були блискучі товариства — in thesi.

Тут було разом одно поруч другого все, що лише було гарного і принадного в аристократичних колах, найпостанівіші дами, убрані роскішно, як на дворскім соаре, а що більше оточені німбом молодости, принади, освіти, які роблять їх такими пристійними, що мало лише історичні імена і було записані в золоту книгу аристократії та згадуване народом в світі духа!... все це було тут!...

Але це єднання посувалось досить тяжко вперед, хоч кождий мав найлїпші наміри.

Граф Емануель, привітний старий, зловивши якогось славнозвісного журналіста з такою шляхетною пильністю старався ломати мову, яку він тепер учив, а саме угорську, що хоч йому і тяжко ішло всеж не можна було помилитись відносно його рішучої постанови, від ні говорити лише по угорськи, а і носити угорські уботи, на які треба було витратити добру годину, щоб натягти і затягти їх. З другого боку один молодий пуґлшист в поті лиця свого старався відповісти одній закордонній графині, яка почувала велику прихильність до Угорщини, у французькій мові на запитання, яких він не розумів. Він розумів цілком добре по французьки, але лише те, що бачить надруковане перед собою.

Між тим трудности мови не були найбільшим лихом; — але тема!

Люди, що були перший раз представлені одні другим і належали до ріжних кол, знаходили обопільно з великою бідою шлях до світу другого.

Граф Лео хвалить песу драматичного поета Нандорі, який він бачив перед десятьма роками, і яку критика жорстоко осудила. Це був перший твір поета і він сам уважає його одним з найгіршим. Його пізнійші річи розуміється ліпші. Тепер він гадає, що граф або не бачив його пізнійших речей, або іронізує з нього.

Вчений Кінісі хоче дізнатися барону Оскару, що він знає його заслуги на терені спорту і питає його, о якім праці він бувби конкурувати при найбільших перегонах. Стоячі навкруги відвертаються. Кождий знає, що Оскар продав своїх бігових коней, щоб покрити свої торічні втрати і усунувся з турфа. Тепер він лише глядач.

Молодий журналіст Какорі хоче почувати себе в чужім товаристві цілком як дома і балакає sans gene з кождим, що йому стрінеться. Він має досить матеріялу до розмов, щоденні пльотки. Він починає розмову з одним гарним паном з орлиним носом, справжнім типом магната, про чутки, що тепер мають бути соаре також в орденськім замку і що угорські магнати дістануть також запрошення. „Піде хтось туди?" запитав магнат. „Хиба граф Гвідо!" — „О, я не піду туди." — Журналіст помічає аж тепер, що він сказав велику дурницю чоловіку, якого він не знав особисто. Хто знає супроти кількох людей він був вже іякогнісь грубим від того часу, як він перебуває в цім товаристві.

Граф Стефан, кузен графині Тойделінди дуже освічений чоловік, очитаний в поетичній літературі цілого світа. Тому він гадає, що провадити цікаву балачку з молодим поетом, який досить швидко популярне імя своїми патріотичними віршами, коли затягнувши його в куток починає там говорити з ним про світову літературу. Він цитує Бернса і Шелі. Він питає чи знає він „Fairy queen" Єперн'єго, чи він вважає, „Втрачений рай" Мільтона досконалим твором, якої думки він про шкоду Драйденса, чи Вордсворт йому милійший ніж Байрон, чи не знаходить він духового спорідненя між „Сагою" Фріціофа і співами Осіяна, що він гадає про „Legendes des siecles", чи можна думати, що Віктор Ґіго піднісся тим самим понад Данте, чи не шкода, що жанр Амадісових романів перейшов себе, чи ставить він Тассо вище Аріоста, чи вважає він вартими чогось імпровізації Метастазія, якого погляду тримається його більш приємним контесі Бондаварі, що знала його про заслуги князя Теобальда Бондаварі?

Членів товариства всі звають не лише добре, але Латинцям ця річ невідома. Цю загадку можна дуже просто розвязати. Князь Теобальд призначив своєго одину внучку Ангелю на дружину німецькому князю Зондергайму. Але він не подобався контесі Ангелі. Тому вона так посварилася з своїм дідом, що заріклася не говорити з ним жадного слова; а якраз тоді графиня Тонделінда відкрила дім в Пешті; таким чином Ангеля приїхала з Відня до своєї тітки і лишилася у неї. Від того часу вона навіть не відкрила ані слова, який написав до неї її дід.

Це таємниця. Кождий член товариства знає її; але ці люде умівють так добре ховати свої таємниці, що нічого з них не дістається ніколи до зовнішнього світа. Мює собою вони балакучі, але супроти чужинця всі вони „незнайки" як Янкі.

Це був добрий помисл абата Самуеля вигадати для такого ріжнонаціонального товариства спільну забаву. Самі розмови не вистарчали. При сходинах, в одним сальоні сидять малоді панни, в другім пани, в третім жінки, ніби вони творили окремі кляси, поділені по віку і по-ду.

Почали уряджувати мистецькі продукції, поетичні і наукові викладн. Це зараз оживило конверзацію і звело „чужих" до купи. Вони бачилися також при пробах і не в бальових туалетах. Вони зважувалися подати одні другим руку. Вони знайомилися обопільно. Вони пізнавали один других навіть на вулиці і тішилися стрічаючись. Пізнійше вони знаходили також тему, на яку охоче розмовляли.

(Дальше буде).

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилати до:

"SVOBODA"

82 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОСПІШНА ІЗДА ВА І З УКРАЇНИ

France . . Aug. 22, Sep.,19, Oct. 10
LaFayette . Sep. 1, Sep. 29, Nov. 10
La Savoie . Sep. 8, Oct. 20, Nov. 24
Paris . . . . . Sep. 12, Oct. 3, Oct. 24

По всі дальші інформації голосіться до місцевого агента Французької Лінії або офісу компанії

19 STATE ST., NEW YORK CITY

Матвій Костишин.

ЗАСИПАНА ДОЛЯ...

Стоїть місяць серед неба,
Задумався,
Немов в стіну козарлюга
Задрімався.
Надсунулись сірі хмари
Вкрили очі,
Він не бачить, що діеся
Серед ночи.
Там дівчина по садочку
Походжає,
Крізь хмарочьку до місяця
Промовляє.
Питаєся: Де миленький?
Чи гарнюе?
Місяць мовчить за хмарою,
Мов не чує...
Відзвися, місяченьку,
Дівча просить!
Місяць мовчить, а дівчина
Ще голосить...
Розказує своє горе,
Давні хвилі,
Кругом неї сумно, тихо,
Як в могилі.
Тільки тремтить, немов плаче
Лист калини,
Що погребана веселість
У дівчини.

— — —

Аж тут сичі закричали:
Пугу, пугу,
Козаченьки на вороних
Ідуть з лугу.
Задумані... У них пісня
Не лунає,
Під сотником кінь сумненько
Поступає...
Ідуть мовчки шляхом битим
Серед ночи,
Показалась стара хата
Перед очи.
Біля хати сад вишневий,
Мов дрімає.
В ній дівчина козаченька
Вигрядає.
Зірвав коник, а дівчина
Стрепенулась.
При серденьку, як гадина,
Повернулась.
Ой, диценьок!... козаченьки
Надїждяються!
Чогось сумні, сіромахи
Не співають?
Дівчину в полонянки
Розпитали...
Йде на зустріч, а милого
Не видати.
Що ся стало? що милого
Тут не має.
Він з другими по Україні
Ще гуляє...
Добрий вечір, козаченьки,
Звідкіля йдете?
Пізна ноченька, чомуж ви
Не спічнете?
Спочивати нам в дорозі
Не годиться:
Козак жваний, той ніколи
Не втомиться.
Ще й до того, в дорогу
Вже забитий.
Похвали ми в діброві
Зеленеький
Остався лиш вірю коник
Вороненький.
Попращав він свого пана
Серед ночи,
Ми китайкою покрили
Карі очи,
Щоби круки біле тіло
Не клювали,
А вороги білі коси
Не довтали.

— — —

Як почула чорнобрива,
Зарідала:
Безталанна я на світі
Вже пропала.
Хустиною заслонила
Чорні очи,
Пішла, сумно рядочки
Серед ночи.
Вернулася до домоньку,
Сіла, плаче,
А недоля тяжке горе
Кругом скаче.
Вечерю, дочку, ніхто
Заправа,
А серянок біле личко
Покривае.
Не їдалась сиротина
Козаченька,
Нема кому привернути
До серденька.
Покінчу я безталанну
Сиротину,
Поляг трупом за воленьку
За Вкраїну.
Не поверне і не вийде
У садочок,
Дівча плете на могилу
З рож віночок.
Вітер віє лист калини
Хилить,
Довгі коси і серпанок
Розвиває...

Джемейка, Н. Ї., 11. серпня 1923.

Нова книжка.

ЖИДИ І НАРОДНЄ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ

Написав Михайло Тимофіїв.

Книжка обіймає 66 сторін 8-ки, видана у Відні, накладом видавництва Йоганбор. Ціна 40 центів, з пересилкою 45 центів.

Можна дістати в книгарні „Свободи".

ДОЛЯРИ

ДО ГАЛИЧИНИ І НА УКРАЇНУ

пересилаємо почтою і телеграфічно в скорім часі за низьку оплату і виплачуємо долярами в місце замешкання адресата.

ПРИДАЄМО ПАСПОРТИ

Полагоджуємо свої услуги в справах повороту до краю і приїзду в Америку; виробляємо паспорти і афідавіта та полагоджуємо справи нотаріяльні.

ПРИНИМАЄМО ОЩАДНОСТИ

Голосіть ся особисто або листовно в рідній мові до:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ВІДОЗВА

до буковинських українців громадян в Америці.

Підписане товариство „Руський Міщанський Хор" в Чернівцях, приступає до будови власного дому, де має міститися власний український театр, школа музики й співу, приют для сиріт, та школа для науки домашнього господарства.

В тій ціли закупило підписане товариство площу при вулиці Вірменській, в сусідстві греко-католицької церкви. Будова цього дому, після кошторисів має коштувати поверх міліона ромунських левів. На ше буковинське міщанство зложило на сю ціль досить поважну суму, но все-ж таки далеко ще до покриття всіх видатків на кошти будови.

В тій ціли звертається підписане товариство до наших Братів за широким океаном, а головно до Братів в зеленої Буковини, з щирим проханнем поспішити з ласкавими датками на сю ціль.

Ласкаві датки просимо слати за посередництвом „Свободи" на адресу товариства „Руський Міщанський Хор" в Чернівцях, вулиця Моарія ч. 10.

Підписане товариство має повну надію, що сей заклик не стане безуспішним, за що згори дякує ласкавим жертводавцям.

ЗА ВИДІЛ ТОВ. „РУСЬКИЙ МІЩАНСЬКИЙ ХОР"
В ЧЕРНІВЦЯХ:
Кирило Робачик, голова,
Ст. Банденда, писар.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

CUNARD

ЧИ ВАШІ РОДИМЦІ ІДУТЬ ДО АМЕРИКИ?

Американський конзуль в Ризі приймає тепер апліка ції на паспорти і віза на нову ксязу. Кунард Лінія має найспішніші кораблі у світі. Пасажирам з підфортами Кунард Лінії не треба довго чекати на кораблі. Кунард має представників в Росії опікуючих пасажирами достосовуючи їх вирост як на кораблі.

Кунард Лінія одинока з трема офісами на Україні.

В ХАРКОВІ, ул. Свердлова 55-55

В КИЇВІ, ул. МАРКСА 8.

ОДЕСА, ул. Ленина (Рихелевська)

ГРОШІ ДО СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ пересилаєся гарантуючи виплату в американських доларах ЧЕРЕЗ ГОСБАНК

Звертайтесь до корабельних агентів або до:

CUNARD LINE
25 Broadway
New York

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

КОЛИ ВАШЕ БРАТСТВО ЧИ ТОВАРИСТВО ПОТРЕБУЄ НАРОДНОГО АБО АМЕРИКАНСЬКОГО ПРАПОРА, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ЛЕНТ, ОДЯЗНАК, ШАПОК АБО ІНШИХ РІЧИЙ, ТО ЗВЕРНІТЬСЯ ДО НАС В ЗАМОВЛЕННЯМ.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ, І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А ТАКОЖ ЗНАЧНО ДЕШЕВШІ ЦІНИ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕ-НІБУДЬ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$4.00	$5.00	$6.00	$7.00

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР З ГЕРБОМ НА ОБІ СТОРОНИ

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство чи Братство потребує все до публічних виступів, як паради, пікніки і прогулки, виступати з своїми прапорами, відзнаками і значками та в шапках. — Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас — ми гарантуємо добру роботу в короткім часі і дешевші ціни, як у кождій іншій підприємній і виписуємо Вам ексклюзивні інформації і цінники. Вам вислано на подарунок зразки і додаємо Вам дешевшу ціну. На відкладайте ще ані хвилі, а напишіть

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

З ОБЄДНАННЯ.

27) **Вест Парк, О.,** ф. Бульчак 15.00
28) **Міннеаполіс, Мінн.,** від української громади переслав п. Н. Бобрин 25.00
Зложили: П. Ковзар 800; Вас. Гринишин 2.00; по 1.00: І. Шиндровський, П. Трубчин, І. Кошоба, Ів. Дмитрук, О. Пінтатюк, П. Угринчук, П. Кузишик, П. Вонс; по 50 цит.: А. Прошай, І. Гринишин, О. Козак, О. Шабатура, Пос. Литвий, П. Андрущак, С. Рихлій, Г. Пастушенко, І. Сухорович, П. Гайвась, Д. Кольчак, К. Рихлій; по 25 цит.: А. Стецичак, В. Совяткж, К. Сокіл, Н. Бойко, І. Одійник, П. Шкула, О. Вавс, І. Процай, В. Рефньо, П. Шабатура, П. Федорищак, П. Стрільчук, А. Гунчак.
29) **Перт Амбой, Н. Дж.,** від Комітету Об'єднання переслав п. П. Шульский 7.75
Зложили: Клюб Укр. Дмер. Горожан 3.50, Теодор Бережанський 1.00; по 50 цит.: Теодор Ватраль, Николай Рицаш, Кость Іванцю; по 25 цит.: Тома Модзар, Панько Карабинець, Іван Гелет, Іван Самчя, Тов. Запорожська Січ 4.25, до 25 цит.: Пилип Шуцький, Мишдта Мужер, Іван Стек, Стефан Кордзик, Іван Гучко, Теодор Пашула, Іван Швайлик, Бенедикт Кардаш, Павло Король, Кирпко Будник, Григорій Шевчик, Антін Будз, Іван Горбуз, Максим Слав, Іван Стецків, Михаіл Кобрин, Василь Пинкевич.
30) **Пітсбурґ, Па.,** від Лицарів св. Юрія переслав п. С. Дзюбі: 4.00
Зложили: по 50 цит.: Стеф. Дзюба, Ів. Новацин, Григорій Сорока, Теодор Сенько, М. Дербіш, Ник. Струсь, Іван Мусур; по 25 цит.: М. Лучко, І. Лучко, Кушнір.
31) **Джемейн, Н. Р.,** від бр.-св. Юрія переслав О. Александрович 5.50
Зложили: Григорій Бацала і Сем. Бойко по 2.00; Семен Капецук 75 цит.; по 50 цит.: М. Ліпчинський, Мих. Воробець і Теодор Миць.
32) **Аубурн, Н. Н.,** від тов. Зап. Січ переслав п. Максим Денега .. 2.25
Зложили: Адам Ф. Стефан 1.00; по 25 цит.: Василь Борачок, Іван Дашівський, Михайло Кайтай, Семен Мрибуд, Іван Гумінецький, Василь Білак, Роман Мозола.
33) **Нью Йорк, Н. Н.,** від бр.-св. Волинянка переслав п. С. Слободник 13.60
Зложили: П. Росолович 1.25; по 1.00: М. Ковальчик, К. Шагала, В. Бевзюк, С. Шпурло, І. Фучко, С. Крейцик, Е. Слободзян; по 75 ц.: Т. Слободзян, Н. Смолига, П. Чорний, М. Конопельчик, І. Гладь; 60 цит.; по 50 цит.: І. Гуцуляк, І. Баран, І. Ковальчик, А. Малец 25.
34) **Джерзи Сіть, Н. Дж.,** від бр.-св. Тарас Шевченко переслав п. І. Гліб 12.50
Зложили: Іван Пшура 1.50; Іван Петрюк 75 цит.; по 50 цит.: Іван Томко, Андрей Лютий, Евдокія Бирак, Василь Гель, Ів. Фицьо, Іван Станіславський; по 25 цит.: Василь Гель, Олекса Яцків, Ол. Бобовник, Андрей Рубинович, Юрко Рис, Григорій Гуменюк, Іван Рудий, Михаіл Курчин, Семен Яць, Осип Осипович, Семен Мисів, Николай Пігузь, Андрей Сайчук, Сергій Коницюк, Роман Гуцул, Іван Бабяк, Петро Світ, Василь Шпилька, Іван Цісь, Іван Жевак, Матрогинець, Лейбо Сурак, Іван Ганас, Стефан Кот, Роман Кордзик, Іван Гаврилюк, Сидор Тихалюк, Андрей Кожух, Юрко Марків, Семко Сайчук, Антін Грот.
35) **Нью Йорк, Н. Н.,** від бр.-св. Андрея переслав п. М. Гандзюк .. 5.00
Зложили: по 50 цит.: Іван Гелет, Павло Затка, Апна Михайко, Пос. Коверович; по 25 цит.: Теренті Бачко, Николай Пацюрак, Данило Онищак, Яків Помасель, Семен Свентроковський, Ос. Бурак, Іван Цюцюра, Михайло Стерна, Юрко Пасічник, Михайло Стефанюк, Павлко Павлик, Михайло Гаврилюк.
36) **Стемфорд, Конн.,** від бр.-св. Андр. Михалка переслав п. Стеф. Кожушко 3.00
Зложили: А. Белащук і М. Ярешан по 75 цит.; по 50 цит.: С. Корівчак, М. Спанівський, І. Кра-сан.
39) **Ірі, Па.,** від бр.-св. Петра і Павла переслав М. Пелеяський .. 1.50
Зложили: по 25 цит.: Гаврило Шендай, Михайло Пелеяський, Василь Томс, Василь Юрцан, Трофим Сатицун, П. Дітковський.
40) **Перт Амбой, Н. Дж.,** від Укр. Робітників переслав Василь Бігун 3.25
Зложили: Антін Батюк 1.00; А. Бітюк 50 цит.; по 25 цит.: В. Бітюк, А. Пазяковський, А. Бігун, А. Куц, П. Пачковський, Т. Сагач, Р. Опіщук.
41) **Клівленд, О.,** від 1. сотні Січи переслав п. Вол. Козюк. 2.00
Зложили: Вол. Войцішький і Ант. Стандирчук по 50 цит.; по 25 ц.: Вол. Козюк, Евстахій Підзирайло, Василь Репужинський, Казарина Кутецька.
42) **Спрінг Валей, Н. Й.,** від тов. Просвіти переслав К. Ільків 3.00
Зложили: по 25 цит.: К. Ільків, А. Кашинський, М. Терелинець, І. Бірса, С. Чавус, Д. Гинаишин, І. Крість, С. Магомето, О. Мельник, К. Рабовський, І. Нобуздлюк, П. Робовський.
43) **Нью Йорк, Н. Й.,** від тов. Жеребецька Любов переслав п. І. Соловський 11.00
Зложили: М. Фурик 1.25; по 1.00: Б. Бучинський, І. Федун, Дм. Федун, Ілія Соловський, І. Марусевич; по 75 цит.: М. Соловський, А. Чайка, Т. Стельмах; по 50 ц. П. Соловський, П. Олексін; по 25 цит.: А. Арішшевський, А. Бучак, П. Чорний, В. Бих, Н. Баран, Н. Олексін.
44) **Джерзи Сіть, Н. Дж.,** від 3. відділу Провидіння переслав п. К. Піддубчишин 9.50
Зложили: по 1.00: о. А. Улицький, Григорій Шустакевич, Яков Кашубка, Іван Гнело, Іван Коновал, Василь Федаш, Розалія Лашок; по 50 цит.: Дионізій Кудла, Іван Андручишин, Николай Борак; по 25 цит.: Корнило Піддубчишин, Юрко Перегінець, Петро Шавінський, Анна Піддубчишин.
45) **Шікаго, Ілл.,** від бр. Рожд. Пр. Богор. переслав К. Падяк .. 12.50
Зложили: Дм. Гнід 1.50; по 1.00: Антоній Партика, Кирило Падяк, Михайло Ярів, Симеон Стадник; по 75 цит.: Николай Мокрий, Ілько Звірський, Юрій Мітьо; по 50 цит.: Григорій Горинь, Іван Бордоховський, Симеон Ментус, Олекса Олешко, Іванко Дибуляк, Василь Шудрик; по 25 цит.: Мих Гірняк, Іван Мітьо, Олекса Бакас, Ілько Коропась.
46) **Клівленд, О.,** від бр.-св. Василія переслав п. Іван Сподар. 3.00
Зложили: по 1.00: Йосиф Бишь, Яков Павлишин, Василь Вепс.
47) **Бруклян, Н. Й.,** від громади переслав п. Гр. Дуплянко 2.75
Зложили: Юрій Демич і Лазар Сорока по 1.00; Теодор Карплюк 50 цит.; Теод. Шеремета 25 цит.
48) **Детройт, Мічіг.,** від бр.-св. Посафата переслав Яків Поліщук 19.25
Зложили: Дм. Паславський 3.00; Антін Франчук і Мих. Гурський по 1.50; Яків Поліщук, Мих. Бортник, Павло Бодцар, Мих. Горбовий 1.25; Никола Сапчиц, Іванас Турецький, Мих. Голубчик, Мих. Заставний, Дмитро Слобідко по 1.00; Василь Данилів і Іван Кміцінський по 75 цит.; Мих. Кахній 50 цит.; Гр. Гейз; по 25 цит.: Тома Поповець, Юрій Шалько і Михайло Осип по 25 цит.
49) **Филадельфія, Па.,** Н. Ганас 5.00
50) **Филадельфія, Па.,** М. Бізяй .. 3.00

РАЗОМ $468.10.

ДІСТАНЕТЕ ЛИШЕНЬ У НАС

Коли хочете вчитися ідгіл, хочете дізнатися про богато цікавих таємниць, хочете забути Ваші денні клопоти, пишіть до нас по каталога Городкой, що висилає Вам при здоровлю та ширі цікаві річи, заслужили на пак-маринаїна пересилку. Адресуйте:
THE IDEAL MAIL ORDER HOUSE.
29 E. 7th Street, New York City

АНІПОРТИ, шифкарти, старокрасні справи, рідного рода асекурація, по-лагодите все найкорше у
C. CHOLY
Proctor's Building
YONKERS, N. Y.

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРЕЦЬКИХ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

Українців народні строї і всякого рода инші костюми випожичаю по дуже низьких цінах. Ко бажаєте мойми-лиші-ть до адресу:
M. KOTZ.
218 Washington St., Jersey City, N. J.
Telephone: Montgomery 3878.

ЯК ПРАЦЮЮТЬ НАШІ СТРІЛЬЦІ В Ч. С. РЕПУБЛІЦІ

Український Кооперативно-торговельний Курс в Празі.

На днях закінчився 3. місячний укр. кооперативно-торговельний курс для стрільців укр. частин розміщених в Празі.

За ініціятивою сот. Хведика і сот. Качмара, комендантів тутешніх робітничих сотень, зорганізував цей курс інж. торг. Василь Чапля, підбираючи як учителів по більшій части абсольвентів Вис. Торг. Школи в Празі. Курс уміщено 19 стрільчів, що чим виказали дуже гарні успіхи. Неподіформовану про тутешні відносини здавалось би нічим надзвичайним, проте слід коротко змалювати відносини, серед яких приходиться нашим стрільцям здобувати собі ширше знання і приготовлятись до нової борби по повороті домів.

Стрілець працює від рана до вечера, відробляючи так своє удержання. Увечері і умученій цілоденною працію береть за книжку. З тихто причин курс мусів відбуватися у вечірніх годинах від год. 6-8. Полудневий відпочинок, свята і неділі використовує стрілець на повторення вислуханих і записаних викладів, а за працею його думки розбирають всі труднощі для нього питання. Треба висказати найбільший подив, що стрілець по стільки воєнних трудах, по стільки недвдачах, а вже найбільше по останній, яка йому ще вбита в памяти, яка позволала його надії з крісом в руці як побідник вернути до своїх, що цей стрілець нині безпосередньо по тім всім здобувається натільки енергії, бере за книжку, як не зложе оружжя боротьби і приготовляється стануги активно в ряди борців на економічнім полі.

На курсі цім як чисто фаховім, викладалось лише ті предмети, яких знання вимагає заняття в кооперативно-торговельних установах, а то:

1. торгов. наука, 2. кооперація, 3. книговодство, 4. купецькі рахунки, 5. товарознавство, кореспонденція.

Закінченим цего 3. місячного курсу відбулися кінцеві іспити, дня 29 червня і 1. липня с. р. в присутности командантів робітничих сотень. По іспиті відбулась роздача свідоств та спільна знимка учасників курсу, їх комендантів та учителів, в тій цілі, щоби кождий з них в будучности міг відновити собі спомини на цей епізод з життя скитальця-стрільця. При тій нагоді неможна поминути кілька щирих уваг, які висказав стрільцям їх правдивий приятель і командант сот. Федик в отсих приблизно словах:

„Отсе проходить час, коли укр. стрілець мусить змінити кріс і поле бою на инше средство і инше поле борби. Сильним оружжем є кріс, та не все воно вінчає борців побідою, його можна витрутити з рук, а сильнійшим і певнийшим оружжем є наука. Не так легко ей вибити з рук і тому сила і побіджених веде до перемоги, на певний шлях свободи. Нинішні обставини вказують нам ноше поле бою, на якім горить вже робота в краю. Цим полем є економічне відродження нашого народу. Отце наш вишкіл новиків, а незадовго Ви станете в ряди активних борців робітників Ваш гарт і енергія, яку Ви доказали протягом цего курсу дає надію, що будете відважними і відданими справі працьовників на економічному полі. На Вас спрадвжеть сот. факт, що укр. стрілець вийе не лише справно кріском воді, але не гірше також книжкою. Наші кооперативні інституції дістануть загартованих і щирих працьовників."

На ці слова, як і щирих кілька вказівок в будучому званю, інж. Чапля як управитель курсу, приймили стрільці зі зворушенням, що один з їх рядів іменем Луцький сейчас підчеркнув в своїй бесіді до командантів у читель.

„Цей курс доказом, що по всіх невдачах укр. жовнір зривається до нової праці та що він не уважне свойого ніслання за скінчене. він свідомий того, що змяне лиш средства і поле борби за Краще Завтра свойого народу."

При тім подаемо спис абсольвентів курсу. Андрусяк Степан, з Палагач; Гай Микола з Литовськ; Ігнатів Іван з Царинського; Луцький Василь з Боднарова; Наконечний Іван з Вербиць; Пасенюк Семен з Степановець; Рокіцкий Дмитро з Дидятич; Сікач Петро з Тарнавець; Чура Петро з Прилук; Баган Федь з Горівчику, Волох Мих. з Блажєва; Гандьо Василь з Селиск. Голова Олекса з Вікна; Ісманицький Дмитро з Куровник; Коваль Іван з Медвежа, Мазурак Іван з Виноград, Самович Михайло з Глєшова, Сакалюк Осип з Старих Бродів; Трач Микола з Довжик.

Обед. Укр. Організацій в Амер.

СПІВАНИК У. С. СТРІЛЬЦІВ
ВЖЕ Є В Америці.

СПІВАНИК ДЛЯ ХОРІВ, ДУЕТІВ І СОЛЬОВИХ ПІСЕНЬ, ПІД НАЗВОЮ:

„СУРМА"

ВИДАННЄ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"
У ЛЬВОВІ.

Містить в собі 78 стрілецьких пісень з'нотами на хор, а то кождий на один і два голоси.

Крім того збірка богато ілюстрована.

Книжка друкована у Львові на найкрасшому папері.

Ціна лише 35 центів.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1924

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до огодошування поміж Американськими Українци. Хто має який бизнес, а зележить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати свое оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми пристушні зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціна сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10,00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00; місце на посідній стороні окладинки $50. Хто хотівби в своім оголошенню помістити якусь фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку кліщу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліщі з фотографії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорожше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліщі.

Текст оголошень мусить находитися в недалині по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошенни належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкувати.

Фотографії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки снівацькі, і театральні і т. п., котрі хотіліби аби їх фотографії були помішені в календарі на 1924 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 1. вересня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек, або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $8.00. Ці гроші ужиється на покрите коштів виготовлення з фотографії друкарської кліщі. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

МИТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. Ім. Тараса Шевченка, від. 73., повідомляє всіх членів, що місячний мітинг відбудеться в неділю, 19. серпня о 3. годині пополудні в Базар гали, де й завше. Обовязком кождого члена бути на мітингу, бо хто не вважні справи по полудненя, а довгуючі члени щоб виплатили довги. Незвишіші члени будуть карані і підлягають ухвалам ві загальних. — М. Сьядер, предс.; А. Лобовик, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр.-св. Кирила і Методія, від. 86 повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбудеться в неділю, 19. серпня. На порядку нарад справозданне контрольної комісії за 6 місяців. Кождий член повинен прийти на той мітинг і привести зі собою нового члена, а також вписати своїх дітей, бо вже есть діточий відділ. Отже користайте з нагоди і ставайте членами У. Н. Союза. — Н. Кісьонський, предс.; М. Пацюк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам тов. Ім. Івана Франка, від. 83, що місячний мітинг відбудеться в неділю, 19. серпня в Гали Укр. Амер. Горожан від ч. 822 Н. Френклін ул., точно о годині 2. пополудни. Проситься всіх членів аби прийшли на сей мітинг бо суть важні справи до полагодження. Пригадується членам, щоби вирішили свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані з товариства і з У. Н. С. — І. Витязь, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342 повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о 7. годині вечером в понеділок, 20. серпня в церковній гали від ч. 645 Розевелт Евню. На порядку нарад є взаїмні справи до полагодження. Незвишіші члени мають карту вписи статута. — М. Скочиньць, пр.; І. Маркович, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Вільна Україна, від. 141 повідомляє що місячний мітинг відбудеться о 8. годині вечером в церковній гали в четвер 16. серпня в гали при Корт ул. Кождий член повинен явитись. — В. Стефанович, пр.; І. Дідоха, секр.

ПРАЦЮЮЧИЙ НАРОДЕ

по скінченню праці в фабриці або копальни чи фармах, Ваші Члени, Ваші МУСКУЛИ суть так зтерті, не дуть їх — бо дуже болять. Користайте

BEAR BALSAM
(МЕДВІДНИК)

покоиок Вашу слабість. О скільки Ваш випадок, шторник або агент не могуть Вам його достарчити, прішліть вирост 40 ц. до:

CENTRAL DRUG STORE, Ltd.
24 East Centre Street,
SHENANDOAH, PA.

БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ
9 BROADWAY, NEW YORK, N.Y.
ДО ГАМБУРГА ДАНЦІГА І ДІБАВИ
КАБІННІ РЕТОТ КЛЯСИ
3 2, 4, 6 І 8 ЛІЖКАМИ.

Третою клясою з Нью Йорку, Бостону або Філядельфії вирост до Гамбурга $103.50; до Данцігу $106.50; до Либави $107.00 і $5 погловне. — З Бостону до Нью Йорку через Fall River Line; з Филадельфії зелізницею.

S. S. POLONIA ..... Aug. 18
S. S. ESTONIA ..... Sept. 5
S. S. LITUANIA ..... Sept. 19

Голосність до місцевих агентів.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ

Учітеся АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією; справна, цікавотна і скора наука; приймаємо кождого чоловіка без уважання на вік. Видаємо ДИПЛЮМ. Адресуйтеся: International School of Midwifery, Inc. Dr. S. Beutsch, Pres. 229 E. 14th St. New York City. Tel.: Lexington 4219.

Український Лікар С. КАУФМАН
Хронічні недуги слабости
111 EAST 7th ST., NE-YORK
Приймає від 1. до 8.30 веч.
Новий офіс в Асторія, Л. АВ.
486 6th AVENUE, ASTORIA, L. I.
Приймає від 9.30 рано до 12. пол.
Telephone: Astoria 2572

Tel. Stuyvesant 2097

ДР. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ
перенїс свій офіс на
215 SECOND AVE., NEW YORK
між 13. а 14 улицею.
Приймає від дня від 9—12; 6—8.
В неділю від 9—1.

КОСИ. На ціни стрічаємо самого з Відня коси, найліпшої хапаної 1 добре гартованої стали, довгі 32 цалі. Стальовий молотом 60 ц. Бабка 60 ц. Брусок 35 ц. Замовляйте посилаючи гроші з грішми на адрес:

UKRAINIAN BAZAAR
143 E. 4th Street, New York, N.Y.

ПЕТРО-ВРЕМА
РУБЦЯНІ ПАСТИЛЬКИ

ФІНОМІНАЛЬНО-ЕФЕКТИВНІ НА ВІД-СІЛЬ, КОРОСТИНИ І ВСЯКІ ІНШІ ПРИСИПКИ.

Ціна 25 ц. Поштою 30 ц.
Продає: Petro-Vrema Co.
143 E. 4th St., New York City
Telephone: Orchard 2588.

ФАРМИ!

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

142 акри близько Аллентавн, Па., деревянний дім на кімнат, велика стайня, і 3. инших забудовань. На фармі знаходиться богато овочевих дерев 10 корів, 4 коний, дріб, і всі инші річи. Близько фарми є цементові млини з добре зарабляють. Властитель мусить продати. Ціна ..... $8.000.

57 акрів близько місто, дім на 9 кімнат, 3 корів, 3 коні, 4 бездоти, дріб, потрібні знаряди. Ціна $6.000

42 акри, 7 миль від Аллентавн. На каміннім дім на 9 кімнат, велика комінна стайня, 5 корів, 2 коні і богато дробу. Ціна $6.500

30 акрів близько Аллентавн. Цегляний дім на 8 кімнат, 5 корів, 1 кінь, дріб і потрібні знаряди. Ціна $6.000

20 акрів, близько міста. Ціна: $2.200

По близші інформації звертайте до:

D. KARPOVICH,
1076 Fullerton Ave. & 40th Ridge Ave.,
ALLENTOWN, PA.

ФАРМА НА ПРОДАЖ

З причини слабого здоровля, спрадається фарма 237 акрів, 125 акрів орної урожайної землі, решта пробивіс і пасовиско. Фарма засіяна і засаджена всілякого рода яриною, 4 сада овочеві, 15 дійних корів, 3 яловиці і бугай, 2 коні, 1 -безрога, 300 курей дім на 8 кімнат, телефон в хаті, стайні, стодола, сайзо і 7 других забудовань, 2 милі до стації і сім кілометрів близько стейтової дороги. Річний прихід з молока 2000 доларів. Ціна $7.950.00, готівкою $3.500.00. По близші інформації голосити до властителя фарми листовно або особисто

STEPHEN HNATOWICZ,
R. F. D. 1, Yantic, Conn.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ В НЮАРКУ І ОКОЛИЦІ!

Подаю до відому всім Українцям, що маю на продаж дом від $3000 до $40.000., перша виплата від $1000 до $8000. Рівнож повідомляю бизнесменів, що маю до продажі салун на головних галявих, відповідними на полі, представлення і другі забави, як також ті бучерні, гросерні і кождо инчи. Дім в рядних місцевостях по рядних цінах. Прошу писати на адресу:

JULIAN DEMKIW,
REAL ESTATE BROKER
58 Morton Street, Newark, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТОР
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
Лічить виключно рідні заслабнені недуги.
Ню Йорк офіс 335 East 18th Street.
Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 8. вечер. Неділя від 10. до 1.
Бруклин офіс: 583 Bedford Avenue (cor. Keap Street)
Вівторок, четвер, субота від 10. рано до 8. вечер.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
Кождого дня від 9. до 8. веч.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мужин, женщин і дітий.
Найновійші електричні апарати.

Львівська канцелярія українського
ДОКТОРА К. БІЛИКА
при співучасти лікарів спеціялістів, що недавно прибули з краю.
91 ST. MARK'S PLACE
(8-ма улиця, коло 1-ої Евні)
Урядові годинні від 12. до 2. і від 6. до 8. веч. Телефон: Dry Dock 5543

ТРАГЕДІЯ МОЛОДУСТІ!

Молодість минає, а ви ще не ставши дітьми ані молодянцями, ані старе. Ваші неправильні пориви можуть вирінитися в відсутності у вас уложитися до шлюбного життя. Зморщки на лиці можуть зникнути і т. д. З великою старанністю і успіхом лічимо хорих мужин, женщин і дітей вже 28 літну практичну ліченне Говорю по українськи. Години урядові від 9-ої рано до 7-ої вечер кождого дня. Неділі і свята до 4. пополудни.

Пишіть по консультацію:
DR. G. BUKKI,
58 E. 93rd St.,
New York City.

ДР. Б. ГОРЕНБЕРГ
спеціялізує ві старого краю. Лічить недуги мужин, женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить вскі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
блізько 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4682

СПЕЦІЯЛІСТ ЗА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЖИН І ЖЕНЩИН

як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і инших недуг, основанне перших, ревматизм, острі перкові і хронічні недуги. Порада даром.

Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Місце від 4-ої до 8-ої вечер. Вільне Радіо
Години від 9. рано до 8. вечер. В неділі від 9. рано до 4. попол.

Врахінна подорожного.

64 СТОРІНКОВА КАТАЛОГ КНИЖОК 64

ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"
ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

ПРИ ЗАМОВЛЕННЯХ ПОНАД $5.00 ДАЄМО ВІДПОВІДНИЙ ОПУСТ.

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.